Geloof waarheid en het brein

Evangelisch-christelijk essay
met gespreksvragen



fellerbooks.com

Geloof waarheid en het brein

Een evangelisch-christelijk essay over overtuiging, twijfel en vertrouwen

Een gelovige kan tijdens een lied diepe zekerheid ervaren en de volgende ochtend twijfelend wakker worden. Is de waarheid in die nacht veranderd? Of veranderde vooral de toegang tot die waarheid in zijn beleving? Die vraag raakt aan een kwetsbaar punt: wie geloof afmeet aan de kracht van zijn overtuiging, maakt zijn eigen binnenwereld tot de meetlat van Gods betrouwbaarheid.

Vanuit evangelisch-christelijk geloof ligt het fundament van vertrouwen in Gods openbaring in Jezus Christus, zoals de Schrift daarvan getuigt. De overtuigingskracht van een ervaring verdient aandacht, maar krijgt daarmee nog geen laatste gezag. Een christen mag leren onderscheiden tussen wat waar is, wat hij voor waar houdt en hoe zeker hij zich daarover voelt. Het Lausanneverbond verwoordt de centrale plaats van Schrift, Christus en het werk van de Heilige Geest binnen een breed evangelisch kader. [2]



Infographic 1. Drie begrippen die elkaar raken. Dit is een begripsmatig schema, geen indeling van drie afzonderlijke hersengebieden.

Dat onderscheid maakt wetenschappelijk onderzoek welkom. Wie de lichamelijke voorwaarden van geloven onderzoekt, onderzoekt iets van de mens die gelooft. Daaruit volgt nog geen oordeel over degene op wie dat geloof gericht is. Tegelijk vraagt eerlijk geloof dat wij een hersenscan geen godsdienstige bewijskracht geven die hij niet bezit.

Dit essay biedt een evangelische duiding, geen standpunt namens alle evangelische kerken. Bijbelverwijzingen worden vooral geparafraseerd; wetenschappelijke bevindingen en theologische uitspraken hebben elk hun eigen onderbouwing.

01 / Wat de studie werkelijk onderzoekt

Gerchen en collega's lieten dertig gezonde, overwegend jonge deelnemers tijdens fMRI honderd uitspraken beoordelen. Zij registreerden zowel het oordeel als de gevoelde zekerheid. De gevonden patronen ondersteunen een onderscheid tussen voor waar houden en zeker zijn. De analyses van zekerheid waren verkennend. [1]



Een score voor zekerheid is geen meting van waarheid.

Infographic 2. Vereenvoudigde weergave van de experimentele taak. De drie stappen zijn geen drie afgebakende hersenmodules. Bron: [1].

Belangrijke grenzen zijn de kleine, weinig representatieve steekproef en de eenmalige meting. Het onderzoek meet geen bekering, levenslang vertrouwen of het getuigenis van de Geest. Het toont geen causaliteit en stelt geen objectieve religieuze waarheid vast. Het kan evenmin op zichzelf verklaren waarom iemand tegenbewijs afwijst. [1]

Een oordeel over de werkelijkheid en een oordeel over ons eigen weten hebben een verschillende inhoud. Ik kan een antwoord waarschijnlijk juist vinden en toch aarzelen. Ik kan ook met groot vertrouwen een verkeerd adres invoeren. De navigatie raakt van mijn overtuiging niet onder de indruk. Deze alledaagse mogelijkheid is relevant voor geloofsgesprekken, zonder dat elk dagelijks voorbeeld daarmee experimenteel bewezen is.

De pastorale betekenis ligt in een betere vraagstelling. Wanneer iemand zegt dat hij niet meer zeker is, moeten we vragen wat daarmee bedoeld wordt. Zijn er inhoudelijke bezwaren tegen het christelijk geloof? Is er verdriet om onbeantwoord gebed? Of verwacht iemand een voortdurend gevoel dat hij vroeger soms ervoer? Dat zijn verschillende gesprekken. Een algemene aansporing om sterker te geloven kan aan alle drie voorbijgaan.

Ook aan de wetenschappelijke kant is bescheidenheid nodig. Een verband tussen hersenactiviteit en een ervaring vertelt nog niet welke levensbeschouwelijke uitleg ervan juist is. Wie een patroon in een scan aanwijst, heeft daarmee nog niet het volledige verhaal over betekenis, redenen en waarheid verteld.

02 / Christus als grond van vertrouwen

Binnen de evangelische geloofsopvatting gaat het evangelie over Gods handelen, waarop een mens antwoordt. Christus wordt niet betrouwbaar doordat ik mij vandaag bijzonder gelovig voel. Mijn antwoord doet ertoe, maar schept niet zelf zijn fundament. Dat beschermt tegen een vermoeiende omkering: eerst moet ik een volmaakte innerlijke zekerheid produceren, en pas dan zou ik mogen vertrouwen.

Het getuigenis van de Heilige Geest krijgt in Romeinen 8:15-16 de taal van ontvangen kindschap en de verhouding tot de Vader. Vanuit dit perspectief kan geloofszekerheid een gave zijn die de hele mens raakt. De tekst levert echter geen neurologische herkenningscode. Er bestaat op grond hiervan geen christelijke reden om één lichamelijke sensatie, emotionele intensiteit of hersenpatroon met Gods stem gelijk te stellen. [3]

Dat vraagt om onderscheid tussen de betrouwbaarheid van God en de feilbaarheid van mijn uitleg. Een beroep op de Bijbel ontslaat mij niet van zorgvuldig lezen. Ook een oprechte gelovige kan een tekst uit zijn verband halen of een persoonlijke wens met een goddelijke opdracht verwarren. Evangelische verbondenheid aan de Schrift behoort daarom samen te gaan met de bereidheid zich door diezelfde Schrift te laten corrigeren.

Tabel 1. Verschillende vragen vragen om verschillende toetsing.

Begrip	Kernvraag	Passende toetsing
Waarheid	Is deze uitspraak juist?	Argumenten, bronnen en een methode die bij de claim past.
Gevoelde zekerheid	Hoe overtuigd ben ik?	Eerlijke zelfreflectie; het gevoel is geen waarheidsbewijs.
Geloofsvertrouwen	Op wie richt ik mijn hoop en handelen?	Schriftlezing, gebed en gezamenlijk onderscheid vanuit Christus.

Deze onderscheiding laat ruimte voor kennis en afhankelijkheid tegelijk. Een christen kan redenen geven voor zijn geloof en erkennen dat niet al zijn vragen opgelost zijn. Vertrouwen vraagt betrokkenheid; het geeft geen vergunning om elk bezwaar te negeren. Evenmin vormt de aanwezigheid van een open vraag op zichzelf een weerlegging van alles wat iemand gelooft.

03 / Twijfel serieus nemen

In Markus 9:24 vraagt een vader Jezus om hulp terwijl hij zowel geloof als ongeloof onder woorden brengt. Zijn nood is geen afgeronde geloofstheorie. Toch richt hij zich tot Jezus. Vanuit evangelisch perspectief biedt dat ruimte om twijfel in gebed te brengen, zonder eerst te moeten doen alsof zij verdwenen is. De concrete vertelling is geen klinisch model voor iedere vorm van onzekerheid. [4]

Twijfel kan een inhoudelijke vraag bevatten die onderzoek verdient. Zij kan ook een vraag naar veiligheid zijn: mag ik nog bij de gemeente horen als ik iets niet begrijp? Een zorgvuldige geloofsgemeenschap luistert voordat zij invult. Zij probeert het verschil te horen tussen een argument, een verwonding en een onrealistische eis aan de eigen zekerheid.



Infographic 3. Vier mogelijke verhoudingen tussen gevoelde zekerheid en beschikbare onderbouwing. Eigen denkschema; geen meetgegevens en geen beoordeling van iemands geloof of heil.

Het schema voorkomt twee haastige oordelen. Groot zelfvertrouwen bewijst geen gelijk. Aarzeling bewijst evenmin dat goede redenen ontbreken. Wie zorgvuldig denkt, kan juist zijn resterende vragen scherp zien. Maar ook twijfel verdient toetsing: zij krijgt niet automatisch meer gezag doordat zij kritischer klinkt.

De opdracht om geestelijke uitspraken te beproeven staat in 1 Thessalonicenzen 5:19-22 naast openheid voor het werk van de Geest. Ik lees daarin een uitnodiging tot ontvankelijkheid met onderscheidingsvermogen. Een leider die ieder onderzoek als ongehoorzaamheid behandelt, maakt het voor een gemeente moeilijk om deze opdracht te oefenen. [5]

04 / Gevormd worden in het dagelijks leven

Romeinen 12:1-3 verbindt een vernieuwde gezindheid met het aanbieden van het eigen leven aan God en met bescheiden denken over onszelf. Het doel is een veranderde levenspraktijk. Het is geen verborgen beschrijving van synapsen of een voorspelling van moderne hersenwetenschap. Neurowetenschap en deze Bijbeltekst stellen verschillende vragen aan menselijke verandering. [6]

Neuroplasticiteit is een bruikbare aanleiding om over vorming na te denken. We moeten daarbij terughoudend blijven: uit het algemene vermogen van het brein om te veranderen volgt niet dat iedere geloofsoefening aantoonbaar een bepaald hersengebied verbetert. Herhaling kan in een gemeente bovendien ruimte geven aan zowel zorgvuldig leren als aan het onkritisch overnemen van groepsgewoonten. Dat laatste is een pastorale waarschuwing, geen uitkomst van de studie uit 2024.

Een afzonderlijk gerandomiseerd onderzoek bij 702 christenen vergeleek contemplatief gebed met anders ingekaderde oefeningen. Op de primaire welzijnsuitkomst was er geen groepsverschil; spirituele ervaringen verschilden wel. Dit onderzoek gebruikte geen hersenscans. Het onderstreept hoe belangrijk het is oefening, religieuze betekenis en uitkomst apart te onderzoeken. [7]

Tabel 2. Voorbeelden voor een geloofsgesprek. De antwoorden zijn pastorale voorstellen, geen diagnostiek.

Situatie	Mogelijke eerste reactie	Bijbelse oriëntatie
Ik voel niets bij gebed.	Vraag wat het gemis betekent; maak emotie niet tot toelatingseis.	Romeinen 8:15-16
Ik weet zeker dat God dit wil.	Vraag naar inhoud, redenen en ruimte voor gezamenlijke toetsing.	1 Thessalonicenzen 5:19-22
Mijn vragen mogen nergens bestaan.	Luister naar de vragen zonder een antwoord af te dwingen.	Markus 9:24
Mijn uitleg kan nooit verkeerd zijn.	Lees de tekst opnieuw, met aandacht voor verband en bescheidenheid.	Romeinen 12:1-3

Het doel van geloofsvorming is dan ook niet een gemeenschap van mensen die nooit aarzelen. Vanuit dit essay is het doel een gemeenschap die Christus volgt, waarheid zoekt, correctie verdraagt en zorgvuldig omgaat met het vertrouwen van anderen.

05 / Geloof dat onderzoek verdraagt

Voor evangelische christenen kan een natuurlijke beschrijving van geloofsbeleving passen binnen het geloof dat mensen lichamelijke schepselen zijn. Wanneer wij lezen, bidden, zingen of luisteren, doen wij dat als hele mensen. De aanwezigheid van biologische processen beslist op zichzelf niet of God daarbij handelt. Het ontbreken van een volledige biologische verklaring levert omgekeerd evenmin een bewijs voor goddelijk handelen.

Een vergelijking met muziek helpt, zolang we haar grenzen zien. Onderzoek naar gehoor en emotie kan iets verklaren over het luisteren naar een compositie. Het oordeel over de betekenis van die compositie vraagt vervolgens verdere vragen en argumenten. Zo vraagt ook de waarheid van christelijke overtuigingen om inhoudelijke bespreking. De vergelijking bewijst het christelijk geloof niet; zij laat zien waarom een beschrijving van een proces niet ieder betekenisvraagstuk oplost.

Binnen de gemeente betekent dit dat mensen geen onderzoeksobject mogen worden waaraan geloofskracht wordt afgelezen. Het evangelie biedt geen reden om iemand met weinig gevoelde zekerheid tot een gelovige van lagere rang te maken. Een gesprek kan beginnen bij de vraag waarop iemand hoopt, wat hem belemmert en welke vraag nu werkelijk antwoord nodig heeft. Soms vraagt dat samen lezen. Soms vraagt het vooral dat iemand niet wordt opgejaagd.

Voor toekomstig onderzoek zou een zorgvuldig ontwerp onderscheid moeten maken tussen de inhoud van een overtuiging, ervaren zekerheid en vertrouwen als levenshouding. Meer deelnemers, verschillende religieuze en niet-religieuze achtergronden en herhaalde metingen zouden helpen. Het is ook zinvol te onderzoeken of mensen argumenten beter leren beoordelen, ongeacht of zij daarna van overtuiging veranderen. Dit zijn onderzoeksvoorstellen van dit essay, geen bewezen effecten.

Vanuit evangelisch geloof mag de vraag naar waarheid persoonlijk worden: durf ik mijn eigen uitleg te laten onderzoeken, terwijl ik mij aan Christus toevertrouw? Dat vraagt moed van de twijfelaar én van degene die leidinggeeft. Een gemeente die Gods trouw belijdt, hoeft haar leden niet voortdurend te laten bewijzen dat hun binnenwereld stabiel is.

De hoop van dit essay ligt in die richting. Wij mogen denken, vragen stellen, bidden en ons laten corrigeren. Gevoelde zekerheid kan daarbij kostbaar zijn. Zij hoeft niet het gewicht te dragen van het fundament waarop zij zelf rust. Vanuit het gekozen geloofsperspectief draagt Gods betrouwbaarheid de gelovige, ook wanneer diens besef daarvan nog aarzelend is.

06 / Bronnen en verantwoording

De wetenschappelijke bronnen onderbouwen de beschreven onderzoeksbevindingen. Het Lausanneverbond en de Bijbelteksten vormen het evangelisch-christelijke referentiekader. De toepassing op gemeenteleven en de drie infographics zijn een eigen interpretatie. Ze zijn geen gevalideerde psychologische modellen.

[1] Gerchen, M. F., Glock, C., Weiss, F. en Kirsch, P. (2024). The truth is in there: Belief processes in the human brain. Psychophysiology, 61, e14561.
Bron openen

[2] Lausanne Movement (1974). The Lausanne Covenant. Vooral paragrafen 2 en 14 over Schriftgezag en de Heilige Geest.
Bron openen

[3] Romeinen 8:15-16. Kindschap en het getuigenis van de Geest. Herziene Statenvertaling.
Bron openen

[4] Markus 9:24. Geloof en de vraag om hulp bij ongeloof. Herziene Statenvertaling.
Bron openen

[5] 1 Thessalonicenzen 5:19-22. Openheid en toetsing in het gemeenteleven. Herziene Statenvertaling.
Bron openen

[6] Romeinen 12:1-3. Vernieuwing van de gezindheid en bescheiden denken. Herziene Statenvertaling.
Bron openen

[7] Centering and flourishing: an online intervention study assessing the effects of a Christian contemplative practice on stress-reduction and human flourishing (2024). Gerandomiseerd onderzoek met 702 deelnemers.
Bron openen

Leeswijzer

De term waarheid verwijst in dit essay naar wat werkelijk het geval is; een waarheidsoordeel is het menselijke oordeel daarover. Zekerheid betekent de gerapporteerde mate van overtuigd zijn. Geloofsvertrouwen wordt theologisch gebruikt voor het zich toevertrouwen aan Christus. Die laatste betekenis werd niet rechtstreeks gemeten in de besproken fMRI-studie.

De Bijbelverwijzingen zijn bedoeld om in hun literaire verband te lezen. De pastorale toepassingen worden als toepassingen aangeboden, zonder te suggereren dat deze teksten moderne neurologische theorieën formuleren.

Samengesteld op 28 oktober 2026.

Bijlage voor groepsgesprekken

Deze bijlage helpt een evangelische kring om het essay samen te lezen. Het doel is te groeien in begrip, vertrouwen op Christus en zorgvuldig omgaan met elkaars vragen. Er is ruimte voor verschillende ervaringen van geloofszekerheid.

Voor de gespreksleider

Plan bij voorkeur drie avonden van ongeveer 75 minuten met vier tot acht deelnemers. Laat iedereen vooraf het aangegeven gedeelte lezen. Kies uit de zes kernvragen wat bij de groep past; de twee verdiepingsvragen zijn extra. De vragen zijn geen toets met een voorgeschreven antwoord.

Avond	Thema en voorbereiding	Bijbelgedeelten
1	Waarheid en zekerheid Essay: opening en hoofdstuk 1	Romeinen 12:1-3
2	Twijfel en vertrouwen Essay: hoofdstukken 2 en 3	Markus 9:24; Romeinen 8:15-16
3	Oefenen in onderscheiding Essay: hoofdstukken 4 en 5	1 Thessalonicenzen 5:19-22

Een werkbare indeling

Begin met vijf minuten welkom en gebed. Neem tien minuten voor samen lezen, veertig minuten voor de kernvragen, tien minuten voor een concrete toepassing en tien minuten voor afronding en gebed. Gebruik de verdiepingsvragen eventueel op een vervolgmoment.

Afspraken die ruimte geven

Spreek vanuit je eigen ervaring. Laat elkaar uitspreken en vat eerst samen wat je hebt gehoord. Een deelnemer mag passen bij een persoonlijke vraag. Behandel wat iemand deelt vertrouwelijk en spreek samen af wat buiten de groep gedeeld mag worden.

Vraag steeds wat voor soort uitspraak voorligt: een onderzoeksbevinding, een Bijbeluitleg of een persoonlijke ervaring. Vraag bij verschil van mening naar redenen en context. Niemand hoeft een sterk gevoel of een bijzonder getuigenis te laten zien om serieus genomen te worden.

De verwijzingen naar hoofdstukken volgen het essay. De bronverwijzingen en de drie infographics staan in het voorafgaande gedeelte.

Avond 1 Waarheid en zekerheid

Vooraf lezen De opening van het essay en hoofdstuk 1, met infographics 1 en 2. **Samen lezen** Romeinen 12:1-3.

Doel Onderscheiden tussen waarheid, voor waar houden, gevoelde zekerheid en geloofsvertrouwen.

Zes kernvragen

1. Wat raakt je in de oproep tot vernieuwing en bescheidenheid in Romeinen 12:1-3? Wat zegt het verband van deze verzen over het doel van die vernieuwing?

2. Hoe zou jij aan iemand anders het verschil uitleggen tussen een waarheidsoordeel, gevoelde zekerheid en vertrouwen op Christus? Waar lopen deze begrippen in kerkelijke taal soms door elkaar?

3. Kun je een alledaags voorbeeld geven van iets waarvan je zeer zeker was, maar waarin je je vergiste? Wat hielp je om je oordeel te herzien? Een niet-persoonlijk voorbeeld mag ook.

4. Wat werd in de fMRI-studie wel gemeten en wat niet? Hoe zou je reageren op de uitspraak dat een hersenscan kan vaststellen of iemands geloof waar is?

5. Welke rol spelen Schrift, argumenten, ervaringen en gesprekken in jouw overtuigingen? Hoe ga je ermee om wanneer die voor jouw gevoel in verschillende richtingen wijzen?

6. Wat zou voor jou een goede reden zijn om een eigen Bijbeluitleg te herzien? Hoe kun je trouw aan Christus en bereidheid tot correctie samen vormgeven?

Twee verdiepingsvragen

7. Wat vind je van de gedachte dat Gods betrouwbaarheid niet afhangt van de kracht van ons gevoel? Welke vragen of bezwaren roept die gedachte bij je op?

8. Welke overspannen verwachting kan zowel een enthousiaste gelovige als een scepticus aan hersenonderzoek hebben? Formuleer samen een zorgvuldiger uitspraak.

Toepassing Kies deze week één overtuiging en schrijf apart op wat je gelooft, waarop je dat baseert en hoe zeker je je voelt. Je hoeft er geen cijfer aan te geven.

Gebed Vraag om liefde voor de waarheid en de moed om naar elkaar te luisteren.

Avond 2 Twijfel en vertrouwen

Vooraf lezen Hoofdstukken 2 en 3, met tabel 1 en infographic 3. **Samen lezen** Markus 9:24 en Romeinen 8:15-16.

Doel Bespreken hoe vertrouwen op Christus en persoonlijke onzekerheid zich tot elkaar kunnen verhouden.

Zes kernvragen

1. Wat valt je op aan de manier waarop de vader in Markus 9:24 zijn geloof en zijn vraag om hulp tegelijk uitspreekt? Welke ruimte opent dat voor het gesprek met God?

2. Welke plaats krijgt de Heilige Geest in Romeinen 8:15-16? Hoe lees je deze woorden over kindschap zonder elke sterke emotie automatisch met Gods stem gelijk te stellen?

3. Stel dat iemand zegt: ik geloof nog wel, maar voel geen zekerheid meer. Welke vragen zou je eerst stellen voordat je advies geeft? Wat zou je liever niet onmiddellijk invullen?

4. Het essay onderscheidt inhoudelijke vragen, verdriet en het verlangen naar een eerder gevoel. Hoe kan dat onderscheid helpen? Waar zou het te eenvoudig worden om iemands ervaring in één categorie te plaatsen?

5. Wat maakt het in een gemeente veilig om vragen te stellen? Welke woorden of gewoonten kunnen die ruimte juist kleiner maken, ook als ze goed bedoeld zijn?

6. Wat helpt jou, of iemand uit een verzonnen voorbeeld, om zich aan Christus toe te vertrouwen terwijl een vraag openblijft? Wanneer is verder inhoudelijk onderzoek nodig?

Twee verdiepingsvragen

7. Bekijk infographic 3. Hoe zou je verschillend reageren op iemand met veel zekerheid en weinig onderbouwing, en op iemand met weinig zekerheid en veel onderbouwing?

8. Hoe kan een persoonlijke geloofservaring waardevol zijn zonder dat zij voor ieder ander hetzelfde bewijs vormt? Hoe kunnen we zo'n ervaring ontvangen en toch zorgvuldig bespreken?

Toepassing Oefen in tweetallen: de één brengt een vraag in, de ander luistert en vat samen zonder meteen op te lossen. Wissel daarna van rol. Een verzonnen situatie is voldoende.

Gebed Breng zowel vertrouwen als open vragen bij God. Niemand hoeft hardop iets persoonlijks te vertellen.

Avond 3 Oefenen in onderscheiding

Vooraf lezen Hoofdstukken 4 en 5, met tabel 2. **Samen lezen** 1 Thessalonicenzen 5:19-22.

Doel Openheid voor de Heilige Geest verbinden met toetsing, bescheidenheid en verantwoordelijk handelen.

Zes kernvragen

1. Hoe staan openheid en toetsing in dit Bijbelgedeelte naast elkaar? Wat gebeurt er wanneer een gemeente slechts één van die twee benadrukt?

2. Een kringleider zegt: ik weet zeker dat God wil dat jij deze taak op je neemt. De ander voelt druk en twijfelt. Welke vragen kunnen beiden stellen? Hoe blijft er werkelijk ruimte om nee te zeggen?

3. Hoe kun je een persoonlijke indruk gezamenlijk onderzoeken? Bespreek de rol van de Schrift in haar verband, argumenten, tijd en de inbreng van anderen.

4. Welke plaats hebben herhaalde gewoonten zoals Bijbellezen, gebed en zingen in ons leven? Welke betekenis mogen we daaraan geven, en welke neurologische effecten zijn in dit essay niet aangetoond?

5. Wat onderscheidt gezonde geestelijke leiding van druk om dezelfde ervaring of zekerheid te tonen? Noem concreet gedrag waaraan je het verschil zou kunnen herkennen.

6. Welke ene gewoonte kan onze groep de komende maand oefenen om beter te luisteren en zorgvuldiger te toetsen? Hoe merken we of die gewoonte helpt?

Twee verdiepingsvragen

7. Hoe kan het noemen van een wetenschappelijke verklaring ons geloofsgesprek verrijken? Wanneer krijgt zo'n verklaring meer gezag dan het onderzoek rechtvaardigt?

8. Stel dat twee oprechte christenen na zorgvuldig onderzoek verschillend oordelen. Hoe bepalen zij wat wezenlijk is, waar ruimte bestaat en hoe zij elkaar blijven liefhebben?

Toepassing Formuleer één gezamenlijke afspraak, bijvoorbeeld dat iemand na een geestelijke indruk altijd bedenktijd mag nemen. Spreek een moment af om de afspraak te bespreken.

Gebed Vraag om wijsheid, zachtmoedigheid en bereidheid om ons eigen oordeel te laten corrigeren.

Persoonlijke reflectie en afronding

Neem na de laatste avond enkele minuten stilte. Je kunt dit blad voor jezelf invullen. Delen met de groep is vrijwillig.

Wat ik meeneem

Een inzicht dat mij helpt om waarheid en gevoelde zekerheid te onderscheiden

Een vraag die ik verder wil onderzoeken en een passende volgende stap

Een manier waarop ik iemand met twijfel meer ruimte kan geven

Een gewoonte die ik de komende maand wil oefenen

Samen terugkijken

Laat ieder die wil één inzicht noemen. Kies daarna één punt waarop de groep wil doorgaan. Spreek af wanneer je terugkomt op de gezamenlijke afspraak. Een vruchtbaar gesprek hoeft niet iedere vraag af te sluiten.

Een mogelijk gezamenlijk gebed

Heer Jezus Christus, wij brengen U wat wij begrijpen en wat ons nog bezighoudt. Leer ons Uw Woord zorgvuldig te lezen, eerlijk naar redenen te vragen en elkaar met geduld te ontvangen. Heilige Geest, help ons te onderscheiden en maak ons bereid tot correctie. Bewaar ons voor het verwarren van onze stelligheid met Uw gezag. Laat ons vertrouwen rusten in Uw trouw en zichtbaar worden in liefde. Amen.

De gespreksvragen, toepassingen en het gebed zijn aanvullend materiaal bij het essay. De omslag is een met AI gemaakte fotografische illustratie.